

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu Inatsisartunut ilaasortap Justus Hansenip Demokratineersup apeqquteqaataanut Naalakkersuisut siulittaasuata akissuteqaataa

4. jan. 2011
Sagsnr. 2011-
059242
Dok. Nr. 786055

Matumuuna Inatsisartunut ilaasortap Justus Hansenip Demokratineersup Naalakkersuisunut apeqqutaanut akissuteqassaanga:

Postboks 1340
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 93 98
E-mail:
nap@nanoq.gl
www.nanoq.gl

1. Naalakkersuisut qanoq iliorlutik qulakkeerniarpaat, OLT-mi EU-milu 2012-imi mingutsitsinngitsumik ineriartortitsineq, silap pissusaa avatangii-sillu oqallisigineqarnerulernissaat?

Nunat OLT-mi ilaasortat nunat EU-mi niuernermut peqataalernissaminni unammilligassaasa annersaraat nunat OLT-mi ilaasortat qeqertaammata nunarsuarmi niuerfinnut qitiusumik inissisimasunut ungasissutut inissisimallutik, pinngortitami pisuussutinut immikkut pisariaqartitsisuullutik killeqartumillu attaveqaatit tungaasigut inissisimallutik. Taakkua tamakkerlugit qivaraanni nunat OLT-mi ilaasortat avammut nioqqutissiornerat avataanit annertuumik unammillerneqarpoq. Massakkorpiaq nunat OLT-mi ilaasortat nunani tamalaani pinngortitami pisuussutsit, takornariaqarnerup (assersuutigalugu Aruba), aningaasaqarnerup tungaatigut suliffeqarfiit (assersuutigalugu BVI aamma CI) aatsitassarsiornerullu (assersuutigalugu Ny Kaledonien) tungaasigut saqqumilaarnerupput.

Nunat OLT-mi ilaasortat nunatut minguitsutut immikkuullarissutullu ilisimaneqarnerat ingerlatinnaqqullugu pissusissamisuusaaq Kalaallit Nunaanni OLT-EU-Forum-imi mingutsitsinngitsumik ineriartortitsineq silallu pissusaanut tungatillugu nutaaliorneq aqqutigalugu naleqqussarneq tunngavigalugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik ineriartortitsineq siunissamilu EU-mik suleqateqarnisaaq qitiutinneqarpata. Tassuuna takutinneqassaaq nunani OLT-mi ilaasortat EU-mut ilisimasamik immikkuullarissumik periarfissiiginnaratik mingunnaangitsunik nioqqutissanut/sullissinernut/suleqatigiinnernut immikkut ittunut ammaassinnaammata.

Suliaq OLT-p siulersuisui EU-llu Kommissionip ineriartortitsinermut qullersaqarfia kiisalu naalagaaffiit EU-mut ilaasortat OLT-mut peqataasut qanimut suleqatiginerisigut ataqatigiissarneqassaaq.

Kalaallit Nunaat ulloq 23. januar 2012 siulittaasunngorpat tullianik ataatsimeersuarnissamut piareersarnisaaq aallartissinnaalissaaq.

2. Naalakkersuisut sutigut Kalaallit Nunaata OLT-mik EU-millu suleqateqarneq nutarterniarpaat aamma Naalakkersuisut qanoq iliorlutik tigussaasumik tamanna sulissutiginiarpaat?

OLT naalagaaffillu ilaasortaasut sisamat kingullermik Noumea-mi Ny Kaledonienimiittumi OLT-EU-Forum-eqarnermi ataatsimoorlutik killiffik pillugu atsiortut (takuuk ilanngussaq). Tassani erseqqissarneqarpoq OLT-mik aaqqissuusinermi atuutilersussami OLT-p killiffinni assigiinngitsuni ineriartormik OLT-p pisariaqartitsinera ataqqissagaa. Tamanna peqatigalugu Kalaallit Nunaannut tulluartaussaaq nammineq ineriartorsimaneq assersuutigissallugu. Tamatumani EU-p “piitsunut tapersersuinnarnani” paarlattuanilli inuit atugaasigut aningaasaqarnikkut ineriartormut tapersersuinissaq tunngavigineqartoq tapersersortariaqarpoq.

3. Naalakkersuisut sutigut Kalaallit Nunaata EU-mut attaveqarnera nutarterniarpaat aamma Naalakkersuisut qanoq iliorlutik tigussaasumik tamanna sulissutiginiarpaat?

Aalisarneq

Kalaallit Nunaat EU-lu aalisarnerup iluani isumaqatigiissut nutarterneqartoq pillugu 2011-mi ukiakkut isumaqatigiinniarnert aallartippaat, taassumalu naamassineqarnissaa ilimagineqarpoq kingusinnerpaamik 2012-ip aallartinnerani. Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut Nunatta Karsianut ukiumut 120 mio. kr.-nit missaannik isertitsissutaasarpoq. Aningaasat pineqartut aalisarsinnaanernut Kalaallit Nunaata tunniuttagaanut aningaasaqarnikkut taarsiissutitut missingersuutinnullu aaqqissuusinermit matussutaapput. Isumaqatigiinniarnissani tullinnguutuni naalakkersuisoqarfiit attuumassuteqartut tamarmik aallartitaqartillugit isumaqatigiinniartussanik pilersitsisoqarpoq. Isumaqatigiinniartussat Kalaallit Nunaannut ajunnginnerpaamik angusaqartoqarnissaa sulissutigissavaat. Isumaqatigiinniartussat piginnaatitsissut Naalakkersuisunit akuersissutigineqartoq malillugu sulissapput, taamaalillutillu ukiumut ataatsimut 120 mio. kr.-nit missaannik aningaasartaqartumik pissarsinissaq qulakkiissallugu.

Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut Siulittaasuanit, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumit Aningaasaqarnermullu Naalakkersuisumit peqataaffigineqartumik suleqatigiissitamik politikikkut malinnaasussamik pilersitsisoqarniarpoq. Tassani siunertaavoq isumaqatigiinniarnert qanoq ingerlaneranut Naalakkersuisut paasitineqartarnissaat.

EU-mik suleqateqarneq

Kalaallit Nunaat EU-lu juli 2006-imi suleqatigiinnermi pingaarnertut politikikkullu tunngavigineqartussanik imaqartumik politikikkut nalunaarummik ataatsimoorlutik atsiugaqarput. Nalunaarutip siulequtaani suleqatigiissut akornanni attaveqaataasimasut, ataatsimoortumik anguniagassanut immikkoortoq suleqatigiinnerullu piviusunngortinnissaa pillugu immikkoortoq allaaserineqarput. Namminersorlutik Oqartussat EU Kommissioni aqputigalugu Suleqatigiinnissamik Isumaqatigiissummi pisussaaffilerneqarsimapput EU-p aamma Kalaallit Nunaat akornanni attaveqarnerit aalisarnerinnaanngitsumik imaqartussamik kiisalu

aningaasatigut 320 mio. kr.-nit missaannik ataatsimoortumik nuussisarnerugallartut qaffasissusiisa piginnarnissaat qulakkeerniarlugu.

Namminersorlutik Oqartussat EU Kommissionip ineriartortitsinermut qullersaqarfianiit ilinniartitaanermut suleqatigiinnissamut aqutsisoqarfianiit nalunaarfigineqarsimavoq isumaqatigiissutip nutarterneqarnera aallartissinnaassasoq aalisarneq pillugu isumaqatigiissut inaarlugu isumaqatigiissutigineqareerpat. Isumaqatigiissutit taakku marluutillugit suliarineqarsinnaannginnerannut pissutaavoq aalisarneq pillugu isumaqatigiissut ukiumik ataatsimik siusinaarnerulluni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummit atorunnaartarmat.

2011-mi decembarimi EU Kommissionip piffissamut 2014-2020-mut EU-p misingsuutai rådimut EU Parlamentimullu akuersissutigalugillu nassiuppai. Misingsuutini taakkunani Kalaallit Nunaata EU-mut suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaa tunngavilerneqarpoq, siunnersuummilu Kalaallit Nunaannik suleqateqarissamik isumaqatigiissutip pioreersup massakut 200 mio. DDK-inik aningaasartaqartup aalajangiusimaneqarnissaa isumaavoq, taamaattorli akinut iluarssiisuteqartillugu.

EU Kommissærip annerusumik suleqatigiittoqarnissaanik politikikkut kissaateqarnera

Suliffissuaqarnermut EU Kommissæri Naalakkersuisut Siulittaasuannut susassaqrarfiup nutaap “raw materials”-ip (aatsitassat il.il.) suleqatigiissutigilernissaanut soqutiginnilluni erseqqissaavoq. Kommissionip tungaanit “raw materials”-p tungaatigut Kalaallit Nunaannut nutaamik isumaqatigiissuteqartoqarnissaa politikikkut soqutigineqarluarpoq, allaffissornerullu tungaatigut Kommissionip iluani inassutigineqarluni aatsitassat tungaatigut isumaqatigiissusiortoqassappat Suleqatigiinnissamik Isumaqatigiissutip pioreersup iluani tamanna ilanngunneqassasoq.

Taamaammat Namminersorlutik Oqartussat aamma EU Kommissionen aatsitassat pillugit Københavnimi 2012-p aallartinnerani atorfilittat peqatigalugit isumasioqatigiittoqarnissaanik aalajangerput, tassanilu NO aamma EU Kommissioni marluullutik suleqatigiiffiusinnaasunut annertussutsillu pillugit tigussaasumik iliuuseqarnissaminnut periarfissinneqassapput.

Aatsitassat tungaasigut suleqatigiittoqarnissaanik kissaateqartoqarneranut tunngaviuvoq europami suliffissuaqarnerup iluani nunanik aatsitassanik qaqutigootunik pigisalinnik Europamilu mingutsitsinngitsumik suliffissuaqarnermi ineriartornikkut pisariaqartitsisoqarmat. Franskit G20-mi siulittaasuuneranni Bruxellesimi juunimi 2011-mi Præsident Sarkozy siuttoralugu aatsitassat pillugit isumasioqatigiittoqarnerani Kalaallit Nunaannik suleqateqarsinnaanermik kissaateqarneq suliffissuaqarnermut kommissærimit Tajanimi oqaatigineqarpoq. Aqaguani Tajani Naalakkersuisut Siulittaasuannik naapitsivoq. Tassani taamatut kissaateqarneq EU-p tungaaniit pisortatigoortumik saqqummiunneqarpoq.

Erseqqissumik oqaatigineqassaaq EU Kommissionimik illugiilluni oqaloqateqarneq aatsaat aallartimmat sulilu aalajangiisoqarani. Tamatumunnga ilaavoq EU-mi aningaasarsiornikkut pissutsit EU-mit Nunatsinnut aningaasanik amerlanernik tunisinissamut ajornakusoortitsisut. Kisiannili soorlu tikkuarneqartut illugiilluni oqaloqatigiinneq aallartippoq.

4. Naalackersuisut suliniutit suut aallartinniarlugit eqqarsarpat OLT-mik EU-millu suleqateqarneq oqallisiginerutinniarlugu?

Ukiuni aggersuni EU-mi susassaqtunut tassalu Kommissionimut, Siunnersuisoqatigiinnut Parlamentimut Nunanullu EU-mut ilaasortaasunut paasisitsiniaanerup annertusarnissaata qulakkeerneqarnissaa pisariaqarpoq. Naalackersuisuni ilaasortat tamarmik danskit europamilu ministerinik parlamentimilu ilaasortanillu naapitsisartut kalaallit soqutigisaat aammalu suleqatigiinnerup ingerlaannarnissaa aningaasallu ullumikkut pissarsiarisartakkatta qulakkeernissaat pillugit sunniinarlutillu tapersersortissarsiortarsinnaapput. Periarfissat arlaqarput apeqqutaaginnarporlu tamakku Namminersorlutik Oqartussanit qanoq atorniarneqarner-sut.

Namminersorlutik Oqartussat EU-mut sunniinarlunilu tapersersortissarsiortarne-ra annertusariaqarpoq. Tamannalu Naalackersuisunit, atorfilittanit immaqalu siunnersortinit aammalu/immaqalu ilisimasaqarluartunit ingerlanneqartariaqar-poq.

OLT-mut tunngatillugu Naalackersuisut siulittaasuat, 2012-imit OLT-mi siulit-taasutut akisussaaffeqalersussaq, OLT sinnerlugu sullissisussaassaaq, ataatsimiit-tarnermigut, tikeraartarnermigut, ataatsimeersuartuni peqataasarnermigut allati-gullu. Siulittaasoq OLT-mi siulersuisunit 8-nit nunani OLT-mi ilaasortaasunit 25-iusunit toqqarneqarsimasunit ulluinnarni ikorfartorneqassaaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kuupik Kleist

Naalackersuisut Siulittaasuat